

Rondetafelgesprek Menselijke maat Den Haag Inbreng Eva Boswinkel namens M50-gemeenten

17 november 2022

Boodschap

Een uitvoerbare wet, met optimaal ruimte voor maatwerk. Dat hebben onze inwoners nodig. Als middelgrote gemeenten staan wij dicht bij onze inwoners. Door onze kleinere grootte kunnen we echt wijkgericht werken en proberen we te weten wat er achter de voordeuren speelt. Door veel direct contact met onze inwoners te zoeken, zetten we ons in om het vertrouwen in de overheid te herstellen. Hierin staat de zorgplicht die we voor kwetsbare inwoners hebben voorop. De participatiewet is namelijk een vangnetregeling.

Handhaving is bedoeld voor een kleine groep. Controle is belangrijk en fraude moet aangepakt worden, maar we moeten als gemeenten ook speelruimte hebben in de manier waarop we omgaan met de Participatiewet. Als er meer ruimte komt voor maatwerk kunnen we beter aansluiten bij de situatie van onze inwoners. Middelgrote gemeenten hebben veel grootstedelijke problematiek. Veel inwoners met problemen die niet eenduidig zijn. Juist voor hen zijn de huidige regels, boetes en protocollen ongeschikt.

Op dit moment hebben we die ruimte onvoldoende, terwijl we dit bij Wmo en Jeugd wel meer hebben. De uitvoering van deze wetten is gedecentraliseerd met juist de gedachte dat gemeenten beter in staat zijn maatwerk te leveren.

We zijn wel verantwoordelijk voor de financiën en uitvoering van de Participatiewet, maar onze invloed op de uitvoering van de wet is beperkt door de vele kaders. We hebben dus regelruimte nodig, omdat we dan meer kunnen doen voor onze inwoners. Alleen zo komt de menselijke maat terug in de Participatiewet.

Het uitgangspunt "Participatiewet in balans" biedt voor nu echter een kader om meer te kunnen doen. Wij vinden het belangrijk dat de zorgplicht voor kwetsbare inwoners voorop moet staan in de uitvoering, maar ook in de formulering van de wet.

Een aantal punten willen we nu specifiek meegeven:

1. Zorg voor meer ruimte voor maatwerk, door 'moet-bepalingen' in de wet te vervangen door 'kan-bepalingen'. Een voorbeeld is de kostendelersnorm. De kostendelersnorm is als instrument op zich verdedigbaar. Maar door de kostendelersnorm, verplichte tegenprestatie, sancties en boetes geven we een signaal af van controle en wantrouwen aan de uitvoering. Het goede gesprek helpt om mensen uit te leggen wat rechten en plichten zijn. En heldere afspraken maken helpen vaak beter dan een boete. Een gelijkwaardig contact in plaats van hiërarchisch.

2. Investeer in het vakmanschap van de gemeenteambtenaren die de wet moeten uitvoeren. Naast een stabiel bestuur is een goede ambtelijke aansturing en bedrijfsvoering belangrijk. We willen dat er tijd en ruimte is om in gesprek te kunnen met onze inwoners. Door goed opgeleide professionals die handelen in de geest van de wet en individuele ruimte hebben om de regels toe te passen. En die professionals moeten ook met elkaar in gesprek kunnen en casuïstiek bespreken. Door bezuinigingen bij gemeenten is hier minder tot geen tijd en ruimte voor. Juist middelgrote gemeenten hebben hier extra last van.

3. Ook is voldoende budget voor bijvoorbeeld re-integratie van belang; participatie van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is complex en kostbaar, maar levert waardevolle

maatschappelijke resultaten op en leidt uiteindelijk ook tot een verminderd beroep op andere regelingen zoals de zorgverzekering, Wmo en Jeugdwet.

De praktijk heeft ons geleerd dat we moeten kunnen afwijken van de regels om onze inwoners echt te kunnen helpen. Er vallen teveel mensen tussen de wal en het schip. Optimaal maatwerk is het streven. Dit leidt volgens ons niet tot willekeur maar tot uitvoerbaarheid. Tot de menselijke maat.